

Forum Artis kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa. Alan muut järjestöt esittävät tarkkoja lukuja ja yksityiskohtia lausunnoissaan, Forum Artis haluaa tuoda keskusteluun yleisempiä, koko yhteiskuntaa koskevia näkemyksiä.

Forum Artis on kauhuissaan siitä, kuinka suuressa vaarassa suomalainen kulttuuri ja kieleemme ovat, jos lyhytnäköiset ja kohtuuttomat leikkaukset toteutetaan. Kulttuuri ja taide ympäröivät meidät kaikkialla jatkuvasti, taustastamme tai elämäntilanteestamme riippumatta.

Ehdotetut leikkaukset taide- ja kulttuurialalle ovat kohtuuttomia, koska kulttuuriin kohdistuva valtava vähennys on nelinkertainen siihen nähden mitä se olisi, jos luku suhteutettaisiin kulttuurin prosentuaaliseen osuuteen koko OKM:n budjetista. On syytä myös huomauttaa, että summat ovat valtion talousarviossa kokonaisuuteen nähden hyvin pieniä, mutta taidealalla pienelläkin rahalla saadaan paljon aikaan ja toisaalta pienenkin summan menetys alan toimijan jo valmiiksi pienessä budjetissa voi tuhota toiminnan edellytykset kokonaan.

Selvitysosassa on vakava ristiriita sanojen ja nyt suunniteltujen tekojen välillä, lainaus: ”Luovien alojen työpaikkoja lisätään ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta parannetaan”. Nyt kuitenkin menetetään työpaikkoja ja nimenomaan saavutettavuus kärsii, koska pieniltä toimijoilta leikattaessa voi ammattimainen kulttuuritoiminta loppua monelta paikkakunnalta. Eriarvoisuus lisääntyy ja maan jakautuminen sivistyksen äärellä eläviin ja sen ulkopuolella oleviin jakaa suomalaiset huolestuttavasti eri ryhmiin.

Kalliiksi tulee myös se työttömien taiteilijoiden määrä, joka leikkauksista aiheutuu. Korkeakoulutus menee hukkaan ja säästetyt eurot kuluvat taiteilijoiden lisääntyneisiin sosiaalikuluihin.

Leikkausten lisävaikutuksena tullaan menettämään myös arvokasta vapaaehtoisto- ja talkootyötä. Vapaaehtoistyöllä hoidetaan paljon sellaista mihin valtiolla tai kunnilla ei olisi mahdollisuuksia. Leikkaukset voivat johtaa harvojen palkattujen työntekijöiden irtisanomiseen, jolloin menetetään resurssit, joita tarvitaan vapaaehtoistyötä järjestämään ja ohjaamaan.

On surullista huomata, että vaikka kulttuurialan potentiaali vientialana ja vahvana, innovatiivisena elinkeinotoimijana tunnustetaan, eivät suunnitellut leikkaukset tue kehittämistä mitenkään.

Ylipäänsä tuntuu, että tästäkin leikkaussuunnitelmasta puuttuu kokonaisvaikutusarviointi. Ilman vankkaa käsitystä toimenpiteiden seurauksista voi tulla kalliita yllätyksiä.

Vaikutusarvioiden tueksi Forum Artis toivoo voimakkaasti kahden kansainvälisesti yleisesti käytetyn menetelmän käyttöönottoa:

1. Julkisen arvon mittaamisen kehittäminen

Julkinen arvo (Public value) tarkoittaa julkisesta toiminnasta ja palvelutuotannosta syntyvää arvoa yhteiskunnalle, yksilöille, yhteisöille ja elinkeinoelämälle.

2. SROI (Social Return on Investment) -menetelmän käyttöönotto. SROI eli investoinnin

sosiaalinen tuotto on menetelmä, jonka avulla arvioidaan rahamääräisesti organisaation tai projektin sosiaalisia, terveydellisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia.

Lopuksi haluamme kiittää Forum Artisin laatiman Taide- ja kulttuurialan eettisen ohjeiston mainitsemisen talousarviossa. Eettiseen elämään ja valtioon kuuluu myös mahdollistaa kulttuurin tuoma elämänsisältö, joka auttaa vaikeina aikoina ja joka on useamman Suuren kulttuuriadressin allekirjoittajan mukaan pelastanut ihmisiä jopa itsetuhoisuudelta.

Kunnioittavasti Helsingissä 9.10.2024

Forum Artis

Virpi Hämeen-Anttila, puheenjohtaja

Hanna Kosonen, pääsihteeri